

KATEDRA TEORIE KULTURY FILOZOFICKÉ FAKULTY UNIVERZITY KARLOVY

Autor bakalářské práce: Adriana Neubauerová

Název práce: *Čajová kultura*

Oponent práce: PhDr. Václav Soukup, CSc.

Vedoucí práce: PhDr. et Mgr. Martin Rychlík, Ph.D.

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

TÉMA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Předmětem bakalářské práce Adriany Neubauerové je teoreticko-empirická analýza čaje a s ním spjatých kulturních rituálů. Čaj je prezentovaný nejen jako transkulturně oblíbený nápoj, ale také jako sociokulturní fenomén, s jehož užíváním je spojená svébytná „čajová kultura“. Cílem práce je deskriptivní zmapování čajových rituálů v mezikulturním kontextu a empirická analýze postojů konzumentů čaje k jeho užívání v České republice. V této souvislosti považuji za důležité ocenit jak volbu kulturologicky a antropologicky relevantního tématu, tak autorčinu snahu zpracovat svojí bakalářskou práci v teoretické i empirické rovině. Adriana Neubauerová, inspirovaná svým pobytem v Číně, fenomén čajové kultury nejprve zmapovala dané téma prostřednictvím teoretických zdrojů, aby poté dotazníkovým šetřením realizovaným na území České republiky získala vlastní empirická data, která podrobila vlastní analýze a interpretaci. Její práci lze díky tomuto postupu označit za tvořivý a podnětný příspěvek k antropologii a sociologii, který může být v budoucnu dále rozpracován do podoby diplomové práce.

KONCEPCE A STRUKTURA PRÁCE

Charakteristickým rysem teoretické části práce je systematičnost, deskriptivní přístup a komparativní analýza čajových rituálů v různých kulturních oblastech. V ohnisku autorčiny práce jsou země tradičně spjaté s čajovou kulturou – Čína, Japonsko, Indie, Srí Lanka, Tibet,

Mongolsko, Rusko a Anglie. Expozici této části práce vhodně tvoří prezentace čaje jako zemědělské plodiny. Následná prezentace čajových rituálů v odlišných kulturních oblastech pak umožňuje komparovat různý postoj k této plodině v kontextu jejího mezikulturního užívání. Autorka zde dokázala přehledně zpracovat a systematicky prezentovat značné množství poznatků a dat o čajových rituálech v rozsáhlé časové i geografické perspektivě. Tato část práce má sice kompilační charakter ale představuje nosné východisko pro vlastní empirický výzkum, jehož autorská prezentace představuje logické vyústění celé bakalářské práce. V průběhu výzkumu autorka testovala dvě nosné hypotézy. První se pokoušela zjistit, zda v České republice uživatelé čaje praktikují (nebo nepraktikují) některé sdílené čajové rituály. Druhá hypotéza ověřuje, zda uživatelé tradičních bylinkových čajů i nadále věří (nebo nevěří) v jejich léčebnou účinnost. Realizovaný sociologický výzkum byl proveden prostřednictvím dotazníku, který obsahoval 16 uzavřených otázek. Šetření se zúčastnilo 417 respondentů s vyváženým poměrem mužů a žen. Z hlediska věkového zastoupení nejrozsáhleji byla ve zkoumaném vzorku zastoupena skupina ve věku 19 až 29 let. Výzkum prokázal, že čaj patří v české kultuře k velmi oblíbeným a často užívaným nápojům. Testování první hypotézy prokázalo, že navzdory oblíbě tohoto nápoje, nepraktikují čeští uživatelé žádné sdílené rituály analogické čajovým rituálům v zemích s tradiční čajovou kulturou. Testování druhé hypotézy prokázalo, že v České republice přetrvává důvěra v léčebnou účinnost bylinkových čajů, i skutečnost, že tento postoj je ovlivněný dlouhodobou tradicí. Obecně lze konstatovat, že autorka splnila cíle, které si ve své bakalářské práci vytýčila a prokázala schopnost realizovat vlastní empirické šetření.

HODNOCENÍ PRÁCE:

1 = nejlepší. 5 = nejhorší

1. Formulace cílů práce	1	2	3	4	5
2. Volba vhodné metodiky	1	2	3	4	5
3. Splnění cílů práce	1	2	3	4	5
4. Odborný přínos práce	1	2	3	4	5
5. Originalita práce	1	2	3	4	5
6. Struktura práce	1	2	3	4	5
7. Práce s daty a informacemi	1	2	3	4	5
8. Postup řešení je logický	1	2	3	4	5
9. Klíčová slova vystihují obsah	1	2	3	4	5
10. Členění textu do odstavců a kapitol	1	2	3	4	5

11. Práce s odbornou literaturou	1	2	3	4	5
12. Srozumitelnost textu (úroveň jazykového zpracování)	1	2	3	4	5
13. Přesnost formulací	1	2	3	4	5
14. Práce s odborným jazykem	1	2	3	4	5
15. Formální zpracování a grafická úprava	1	2	3	4	5

NÁVRH HODNOCENÍ PRÁCE ZNÁMKOU: 1 2 3 4

OTÁZKY K OBHAJOBĚ

V průběhu obhajoby cítím jako užitečné, aby autorka odpověděla na následující otázky:

1. Proč se navzdory oblibě čaje v české kultuře zde neprosadily také čajové rituály?
2. Jakým způsobem konstruovala výzkumný vzorek a s jakými problémy se setkala při sběru empirických dat?

CELKOVÉ HODNOCENÍ

Obecně je možné konstatovat, že práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka dobře formulovala cíle své práce a podřídila jim celkovou koncepci i vlastní empirický výzkum. Odborný přínos je možné vidět v autorčině snaze nalézt prostřednictvím vlastního empirického šetření odpověď na relevantně stanovené problémové okruhy souvisící se studiem čajové kultury. Autorka prokázala velmi dobrou kompetenci v dané problematice a úspěšně interpretovala a prezentovala dosažené výsledky výzkumu. Práce je napsaná čtivým a srozumitelným jazykem. Je vybavena odpovídajícím poznámkovým aparátem a dobře zpracovanými výzkumnými grafy. Vzhledem k nosnosti tématu i adekvátně použité metodologii empirického šetření doporučuji tuto bakalářskou práci k obhajobě.

V Praze 2.9.2014

PhDr. Václav Soukup, CSc.